

Профілактика дитячого травматизму в закладах загальної середньої освіти

Відповідно до інформації Міністерства освіти і науки України у 2022 році серед здобувачів освіти та працівників закладів освіти обліковано 1 379 нещасних випадків із здобувачами освіти під час освітнього процесу, у тому числі 5 випадків із смертельними наслідками, 575 нещасних випадків не виробничого травматизму із смертельними наслідками, що трапилися із здобувачами освіти у побуті, у тому числі 272 дитини загинули внаслідок терористичних дій російської федерації.

За статистичними даними поширеність дитячого травматизму більша, ніж серед дорослих. Причини такого стану пояснюються тим, що діти дуже допитливі, намагаються активно пізнавати навколишній світ. Але при цьому життєвих навичок у них ще мало, і вони не завжди вміють реально оцінювати небезпеку ситуації та адекватно реагувати для запобігання негативних наслідків.

Найбільша кількість випадків травмування дітей припадає на вік 13-15 років. В цей час дитячий травматизм зумовлений не тільки природною цікавістю і рішучістю, але ще й бажанням покрасуватися перед ровесниками, бути не гірше, ніж інші, і проявляти безрозсудну сміливість.

Дитячий травматизм умовно можна розділити на п'ять типів залежно від місця, де дитина може отримати травму: побутовий (травми, які виникають вдома, у дворі), вуличний (в першу чергу транспортний, але також і не пов'язаний з транспортом), шкільний, спортивний, інший.

Шкільний травматизм діти отримують переважно на уроках фізичного виховання, трудового навчання, а також під час перерв, у навчальних приміщеннях, коридорах, на території закладу освіти. Основними причинами шкільного травматизму є, по-перше відсутність контролю зі сторони вчителів за поведінкою учнів під час проведення уроку та перерв, по друге – недостатньо організована виховна робота.

Питанням охорони праці, безпеки життєдіяльності, створення належних санітарно-гігієнічних умов, профілактики травматизму у закладах освіти приділяється значна увага керівників усіх рівнів та суспільства в цілому.

Роботу з профілактики травматизму в закладах освіти необхідно проводити диференційовано, залежно від віку здобувачів освіти. Заходи щодо профілактики повинні включатися в план виховної роботи, який контролюється керівництвом закладу освіти. Знання та навички, отримані в закладі освіти, закріплюються в повсякденному житті. Основна увага дорослих має бути направлена на попередження дорожньо-транспортного травматизму, а також на навчання дітей безпечному виконанню різних господарських робіт. Вимоги профілактики дитячого травматизму під час освітнього процесу включені в Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти.

Робота щодо профілактики дитячого травматизму повинна вестися у двох основних напрямках:

- 1) робота зі створення безпечного середовища перебування дітей на території та в будівлі навчального закладу,
- 2) гігієнічне навчання і виховання дітей, мета якого вироблення в них навичок безпечної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

При цьому адміністрацією, медичним персоналом та вчителями навчального закладу здійснюється такий обсяг профілактичних заходів:

- Забезпечити якісну та своєчасну підготовку навчальних приміщень закладів освіти, в тому числі кабінетів, майстерень, фізкультурно-спортивних приміщень до початку нового навчального року. Забезпечити навчальні майстерні, кабінети обслуговуючих видів праці спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту для працівників, учнів і вихованців навчального закладу, а також інструментами відповідно до вікових особливостей – від 10 до 12 років та 13-15 років, або старше 15 років, дотримуватися вимог щодо максимальної маси вантажу для підняття школярами.
- Постійно проводити інструктажі з усіма працівниками школи з питань техніки безпеки, виробничої санітарії і безпеки життєдіяльності та вимагати виконання встановлених санітарно-гігієнічних вимог у навчальному закладі.
- У навчальних кабінетах та майстернях, фізкультурно-спортивних приміщеннях необхідно мати інструкції і розроблені заходи з правил техніки безпеки і протипожежної безпеки. Вести документацію з питання дитячого травматизму. Дотримуватись режиму вологого прибирання, вимог до освітлення і провітрювання приміщень.
- Щорічно проводити профілактичні медогляди учнів, виявляти учнів, які мають відхилення у здоров'ї, з метою створення їм безпечних умов для навчання, здійснювати розподіл учнів за медичними групами для занять фізичною культурою. Заняття з фізичного виховання проводити під контролем медичного персоналу.
- Проводити колективні та індивідуальні бесіди з батьками та учнями щодо дотримання правил поведінки на уроках трудового навчання, фізичного виховання, попередження всіх видів дитячого травматизму в навчальних приміщеннях та на території школи тощо.

Фізкультура і спорт є могутнім засобом зміцнення організму і фізичного розвитку дітей, але це тільки при вмілому і правильно організованому занятті спортом. На жаль, дитячих спортивних закладів поки що не достатня кількість і до того ж не всі батьки розуміють їх користь, вважаючи що дитина може займатися спортом і без тренера. Тому багато підлітків грають у футбол, їздять на велосипедах без старших досвідчених товаришів. А обирають місця не зовсім придатні для цього. Тому при неорганізованому занятті спортом трапляється найбільше ушкоджень.

Звичайно, повністю викоренити дитячий травматизм неможливо – від нещасного випадку, на жаль, не застрахований ніхто. Але завдання батьків і вчителів – максимально захистити дітей.

**Новоукраїнське районне управління
Головного управління Держпродспоживслужби
в Кіровоградській області**